

Den lilla boken om migration & integration

” Länstyrelsen ska främja länets
utveckling och bidra till ett
hållbart samhälle.

Med den här lilla boken vill Länstyrelsen sprida
kunskap om migration och integration.

Migration

Människor har i alla tider flyttat oberoende av nationsgränser. Dagens globaliserade värld är inget undantag.

Det finns en mängd olika anledningar till varför människor flyttar. Det kan till exempel vara arbete, studier, forskning eller kärlek, men också av andra skäl som förföljelse och krig.

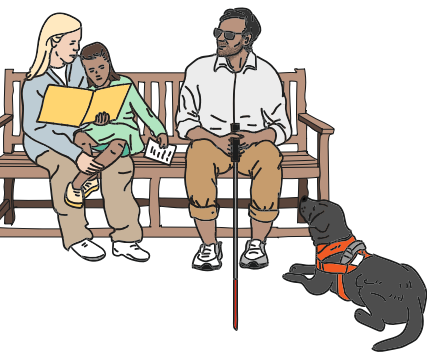
Begreppen är många

- Asylsökande
- Invandrare
- Flykting
- Skyddsbehövande
- Kvotflykting
- Massflykting
- Nyanländ
- Ensamkommande barn
- Individ
- Vuxen
- Barn

Människa!

Nettoinvandring

År 2020 utvandrade 48 937 personer (22 607 kvinnor och 26 330 män), det var en ökning jämfört med året innan. Samma år invandrade 82 518 personer (39 748 kvinnor och 42 770 män). Det är den lägsta siffran sedan 2005.

Nettoinvandringen var därmed 33 581 personer.

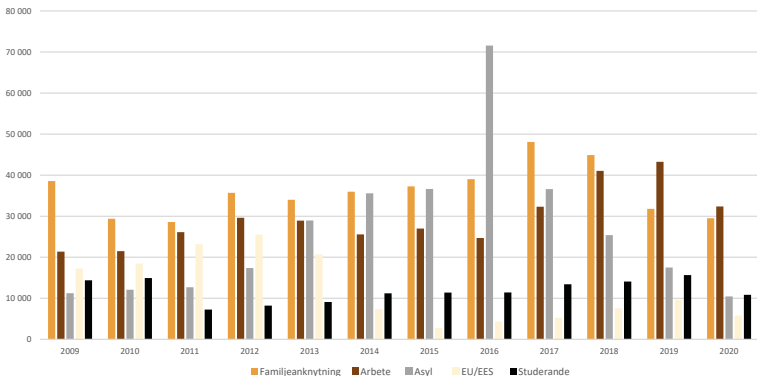
Invandringen bidrar mest till befolkningstillväxten. 65 procent av folkökningen 2020 berodde på att fler personer invandrade än utvandrade. Resten berodde på att det föddes fler än det dog.

Nästan lika många utvandrade 2020 som under utvandringen på 1880-talet. 1887 - då utvandringen var som störst - utvandrade 50 786 personer, varav 46 252 till Förenta Staterna.

Källa: SCB

Majoriteten av de som kommer till Sverige, kommer för att arbeta eller som familjeanknytning.

Beviljade uppehållstillstånd 2009-2020

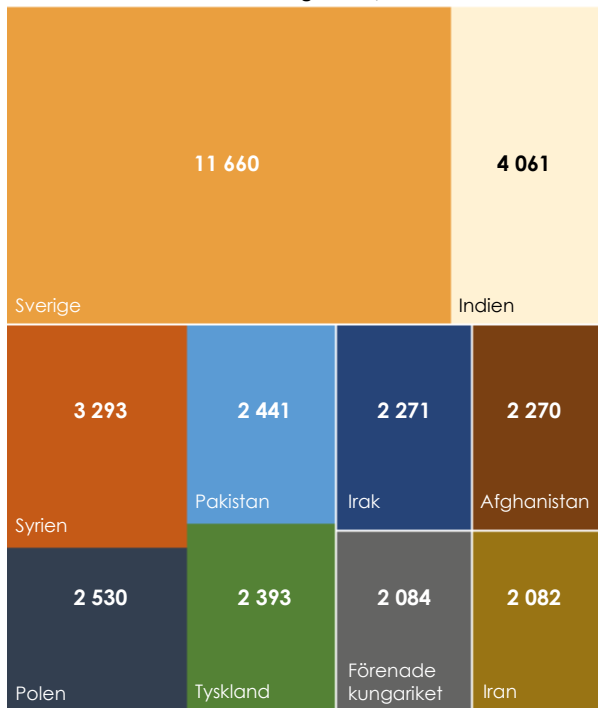
Källa: Migrationsverket

Invandring och utvandring efter födelseland

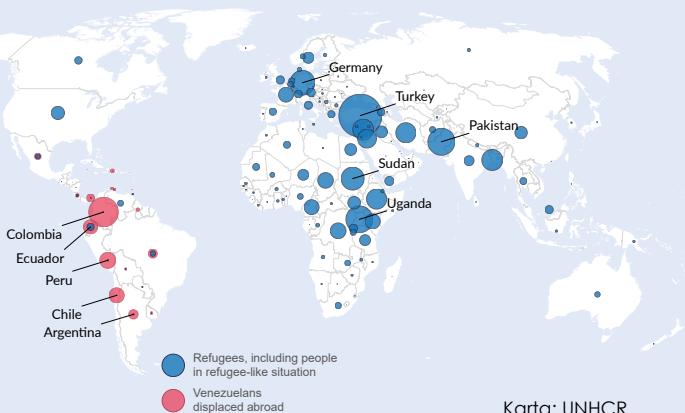
Den största gruppen av de som invandrade till Sverige 2020 var återvändande svenskar. Många invandrade också från Indien och Syrien.

Majoriteten som utvandrade från Sverige var födda här. Bland de som utvandrade fanns också många personer födda i Polen, Finland, Indien och Tyskland.

Invandrade till Sverige 2020, födelseland

Människor på flykt

” Var och en har rätt att i andra länder söka och åtnjuta asyl från förföljelse.

/Artikel 14. Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna

100 miljoner på flykt

Över 100 miljoner människor var på flykt i världen i maj 2022.

Innan kriget i Ukraina befann sig 84 miljoner människor på flykt i världen. Av dessa:

- Befann sig 86 procent i utvecklingsländer.
- Kom 68 procent från fem länder: Syrien, Venezuela, Afghanistan, Sydsudan och Myanmar.
- Befann sig flest flyktingar i Turkiet (3,7 miljoner).
- Är det relativt få som når Europa (cirka 2 miljoner sedan 2015).

Flykten från Ukraina

Källa: UNHCR 2022-05-17

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland en väpnad invasion av Ukraina som lett till att många människor tvingats fly sina hem.

- Över 6,2 miljoner människor hade den 17 maj 2022 flytt landet till följd av invasionen.
- Flest – över tre miljoner människor – hade flytt till Polen.
- Många har även flytt till Ukrainas övriga grannländer, och till andra länder.

Massflyktsdirektivet

Den 3 mars beslutade EU att aktivera **massflyktsdirektivet**. Det innebär att personer från Ukraina ska erbjudas ett omedelbart och tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd i EU:s medlemsstater.

Sveriges mottagande av massflyktingar från Ukraina:

- Sverige hade den 17 maj 2022 tagit emot drygt 37 000 flyktingar från Ukraina.
- 90 procent av de som flytt till Sverige från Ukraina är kvinnor och barn.
- Enligt Migrationsverkets prognos från 27 april 2022 kan 80 000 personer från Ukraina komma att söka skydd i Sverige fram till årsskiftet.

Globala proportioner

Nästan nio av tio människor som är på flykt befinner sig i det egna landet, eller i ett grannland.

Runt 50 procent av alla flyktingar består av kvinnor och flickor. De är ofta särskilt utsatta.

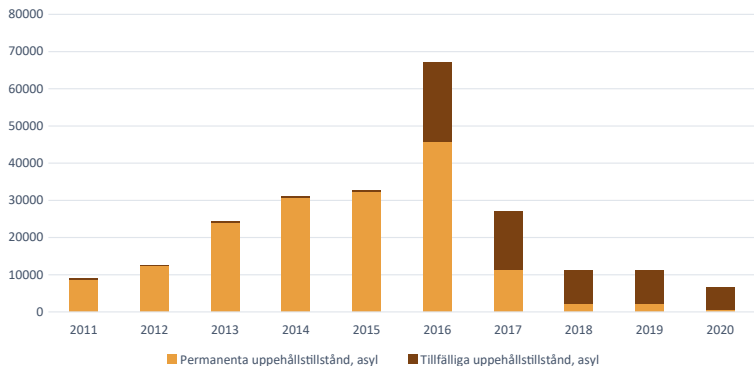

Källa: UNHCR

Få när Sverige

Antalet asylsökande till Sverige minskade kraftigt mellan 2015 och 2021. Även antalet beviljade uppehållstillstånd minskade kraftigt och uppehållstillstånden är numera ofta tidsbegränsade.

Beviljade asylansökningar 2011-2020
Uppdelat på permanenta och tillfälliga uppehållstillstånd

Källa: Migrationsverket

Vem kan få skydd i Sverige?

Migrationsverket beslutar om rätten till skydd (asyl) och uppehållstillstånd i Sverige.

En person kan beviljas asyl som flykting, som massflykting enligt massflyktsdirektivet eller som alternativt skyddsbehövande.

Migrationsverket beviljar både tidsbegränsade och permanenta uppehållstillstånd.

Asylsökande

Asylsökande är en person som har lämnat sitt land för att söka skydd från förföljelse eller omänsklig behandling i sitt hemland. Den som har lämnat in en asylansökan i Sverige omfattas i de flesta fall av lagen om mottagande av asylsökande med flera (LMA) och har därmed rätt till bistånd enligt samma lag.

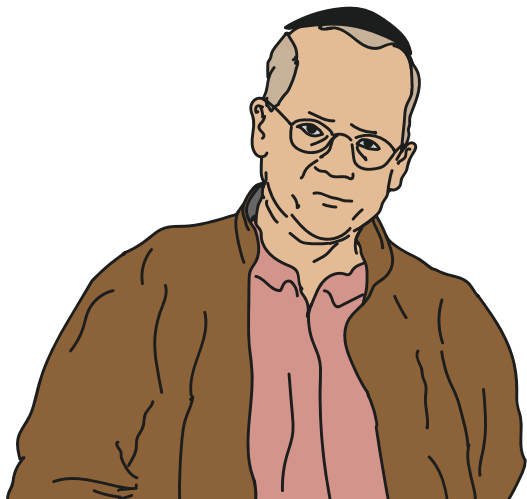
Migrationsverket ansvarar för att den person som ansöker om asyl i Sverige har någonstans att bo under väntetiden om personen inte väljer att ordna en bostad på egen hand. För ensamkommande barn är det dock kommunerna som ansvarar för att ordna bostad.

Om den asylsökande saknar en inkomst eller andra tillgångar kan personen ansöka om dagersättning, boendeersättning eller särskild bidrag från Migrationsverket.

Flykting

Enligt flyktingkonventionen, svensk lag och EU-regler är du flykting om du har välgrundade skäl att vara rädd för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning, kön, sexuell läggning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp.

Den som har flyktingsstatusförklaring får normalt uppehållstillstånd i tre år.

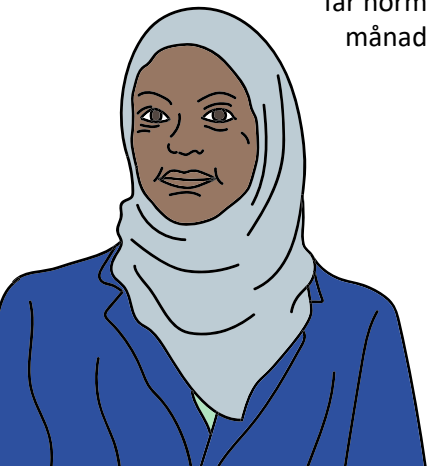

Alternativt skyddsbehövande

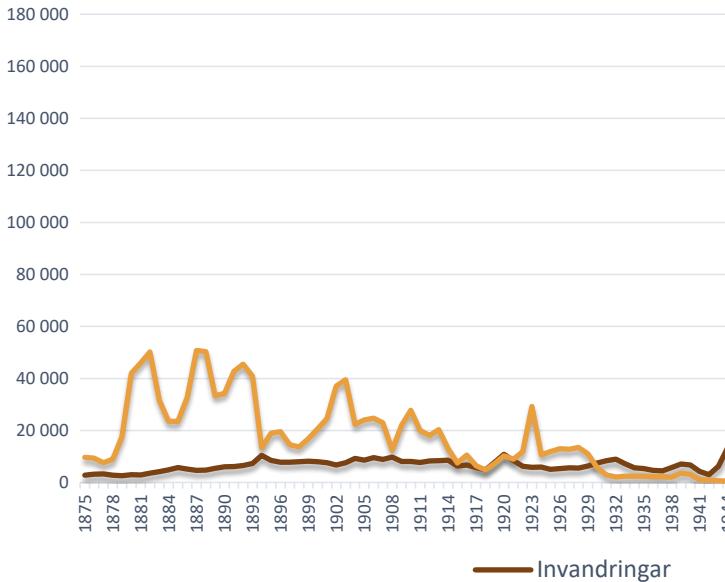
Som alternativt skyddsbehövande bedöms den som löper risk att

- straffas med döden
- utsätts för kroppsstraff, tortyr, annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
- som civilperson skadas på grund av väpnad konflikt.

Den som har skyddsstatusförklaring får normalt uppehållstillstånd i 13 månader.

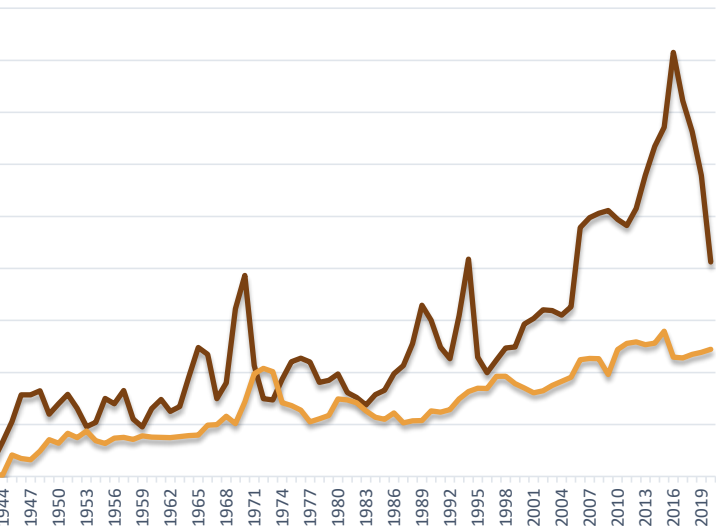

In- och utvandring historiskt

Källa: SCB

— Utvandringar

Kvotflykting

En kvotflykting är en person som har flytt från sitt land och som har blivit utvald av FN:s flyktingorgan UNHCR för att få flytta till ett annat land. Det kallas också vidarebosättning.

De flesta kvotflyktingar vidarebosätts från länder som gränsar till kriser och konflikthärdar.

Sverige brukar ta emot cirka 5 000 kvotflyktingar per år. De kommer direkt till Sverige med permanenta uppehållstillstånd och bosätter sig i landets kommuner. Ibland kommer de direkt från flyktingläger.

Familjeåterförening

Du kan ha rätt att ta hit din familj om du har fått permanent uppehållstillstånd, eller tidsbegränsat uppehållstillstånd och bedöms ha välgrundade utsikter att beviljas uppehållstillstånd under en längre tid. Det finns dock krav på att du ska kunna försörja din familj och ha ett boende av en viss standard. Kravet gäller inte i alla situationer.

Ensamkommande barn

Ett ensamkommande barn är ett barn under 18 år som vid ankomsten till Sverige är skilt från båda sina föräldrar eller annan ställföreträdare. Ett asylsökande barn kan även i ett senare skede anses som ensamkommande om han eller hon då står utan någon ställföreträdare.

Ensamkommande barn kan komma till Sverige som kvotflyktingar.

Flyktingar från Ukraina i Sverige

Ukrainska medborgare kan vistas i Sverige utan tillstånd i 90 dagar

Ukrainska medborgare som har ett giltigt biometriskt pass får stanna i Sverige utan visum i upp till 90 dagar. Ukrainska medborgare som saknar biometriskt pass har rätt att resa in och vistas i Sverige i 90 dagar med ett Schengenvisum.

Uppehållstillstånd enligt EU:s massflyktsdirektiv

Massflyktsdirektivet innebär att ukrainska medborgare eller de som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige.

Asyl

En Ukrainsk medborgare som är i behov av skydd, men som inte uppfyller kraven för tillstånd enligt massflyktsdirektivet kan ansöka om asyl.

Rättigheter utifrån massflyktsdirektivet

- En person som har fått uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet har rätt att få ersättning, mat och husrum.
- Massflyktingar har rätt att arbeta, rätt till grundläggande vård och rätt till skolgång för barn (men inte skolplikt).
- Personer som omfattas av massflyktsdirektivet har inte rätt att delta i Arbetsförmedlingens etableringsprogram eller att läsa svenska för invandrare (sfi).
- De har däremot möjlighet att läsa svenska från dag ett, en insats som drivs av studieförbund och folkhögskolor. De har även rätt till vissa insatser från Arbetsförmedlingen.

Nyanländas etablering

Flyktingar och anhöriga till flyktingar har rätt till särskilda insatser för att etablera sig under den första tiden i Sverige. Anledningen är att de som kommer som flyktingar anses ha ett större behov av stöd under den första tiden efter uppehållstillstånd i Sverige jämfört med andra som invandrat till Sverige.

Nyanlända

Det finns ingen allmänt vedertagen definition av begreppet "nyanländ".

I sammanhanget mottagande och etablering åsyftas oftast en person som beviljats uppehållstillstånd som flykting eller av andra skyddsskäl eller fått uppehållstillstånd baserat på anknytning till sådan person.

Arbetsförmedlingens särskilda insatser för nyanlända kan pågå i 36 månader, denna tidsperiod används ibland som en definition av hur länge man kan vara nyanländ.

Inom skolan används en annan definition av nyanlända som inkluderar både asylsökande och barn med uppehållstillstånd.

Massflyktingar från Ukraina och andra som flyttar till Sverige från ett annat land är inte nyanlända enligt den här definitionen.

Etableringsinsatser

Arbetsförmedlingen har det samordnade ansvaret för att stötta den nyanlända att etablera sig i Sverige.

Etableringsinsatserna ska stödja nyanlända att så snabbt som möjligt komma in i arbets- och samhällslivet.

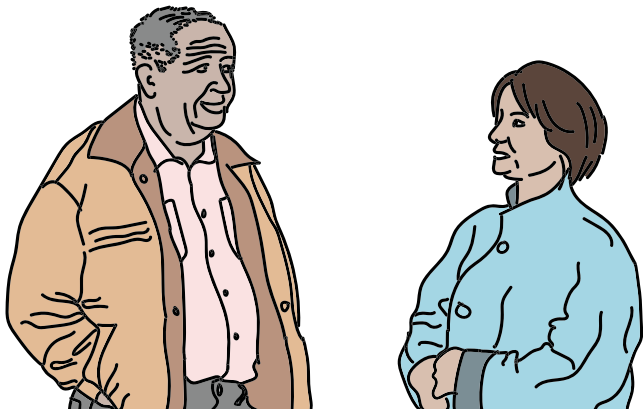
Viktiga delar i etableringen är:

- Svenska för invandrare (sfi)
- Samhällsorientering (SO)
- Arbetsförberedande insatser

Integration

” Integration är en dynamisk dubbelriktad process med ömsesidigt tillmötesgående mellan alla invandrare och invånare i medlemsstaterna.

/Princip 1. EU:s 11 grundprinciper för integration

I samhällsdebatten handlade diskussionen om integration tidigare främst om sammanhållning mellan olika grupper och hur människor med olika grupptillhörigheter genom relationer till varandra kan bilda samhällen. Det dåvarande Integrationsverket skrev exempelvis i en rapport från 2004 att:

” *Den viktigaste aspekten i den svenska integrationspolitikens uppfattning om integration är föreställningen om integration som en ömsesidig process som berör både de invandrade och det mottagande samhället.*

Begreppet har dock inte bara i Sverige, utan även inom EU, mer och mer kommit att förknippas med etnicitet och nyanlända personers etablering i samhället.

Målet med Sveriges integrationspolitik är att alla ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund.

Det finns flera dimensioner av integration där en del handlar om etableringen på arbetsmarknaden, annat om känslan av tillhörighet i samhället.

Ibland delas begreppet integration upp i:

- Bostadsintegration
- Arbetsintegration
- Social integration

Boende

Under asyltiden

Asylsökande kan få hjälp av Migrationsverket med boende.

De kan också välja att ordna boendet själva – så kallat eget boende (EBO). Det innebär nästan alltid inneboende i någon form.

Efter uppehållstillstånd

Från och med 1 mars 2016 är alla Sveriges kommuner skyldiga att ta emot nyanlända som fått uppehållstillstånd för bosättning i kommunen. Hur många nyanlända som en kommun ska ta emot beror på kommunens arbetsmarknad, befolkning och tidigare mottagande.

Många nyanlända bosätter sig dock på egen hand. Det kallas självbosättning – ibland används begreppet EBO även efter asyltiden.

Bostadsbristen påverkar vuxnas livsvillkor och ungas uppväxtvillkor

Liksom för andra som är nya på bostadsmarknaden och inte har möjlighet att köpa en bostad är möjligheterna att välja bostad små. Många nyanlända hamnar i socioekonomiskt utsatta områden och trångboddhet är vanligt.

Det händer också att nyanlända tvingas flytta från de städer dit de anvisats, särskilt i de fall då kommuner ser sitt ansvar för de nyanlända som begränsat till ett fåtal år.

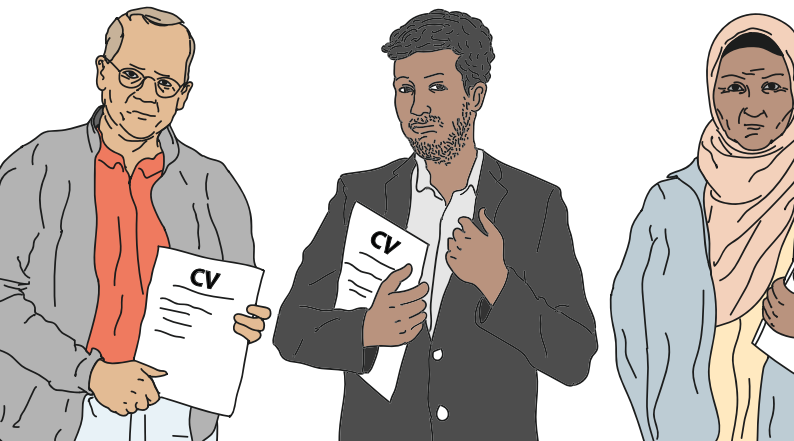

Arbetsintegration

Utrikes födda bidrar i hög grad på arbetsmarknaden

Arbetslösheten är högre bland utrikes än bland inrikes födda.

Arbetslösheten första kvartalet 2021 var 8,3 procent. Bland utrikes födda var 20 procent arbetslösa jämfört med 4,6 procent bland inrikes födda.

Trots det arbetar gruppen utrikes födda i högre grad än inrikes födda. Det beror på gruppens ålderssammansättning. En större del i gruppen utrikes födda är i arbetsför ålder, färre är barn och pensionärer. Det motverkar effekten av den högre arbetslösheten.

Med rätt satsningar kan utrikes födda bidra ännu mer på arbetsmarknaden!

Källa: SCB

Företagande

Att starta eget företag är en vanlig väg till egen försörjning för utrikes födda.

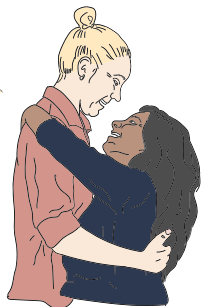
Mellan 2014 och 2019 ökade antalet utrikes födda företagare i Sverige med över 20 procent. Det märktes tydligt inom främst hotell- och restaurang där 57,3 procent av företagarna var födda utomlands. Inom transportnäringen, där taxinäringen ingår, var andelen 32,6 procent. Tyvärr har många utrikes födda företagare drabbats hårt av pandemin.

Social integration

Integration handlar också om delaktighet i samhället och känslan av tillhörighet, vilket ofta ingår i det som kan kallas social integration.

Källor och lästips

www.unhcr.org

www.regeringen.se

www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland.html

www.migrationsverket.se

www.arbetsformedlingen.se

www.scb.se

www.delmos.se

www.delmi.se

www.svensktnaringsliv.se

www.arenaide.se

www.migrationsinfo.se

Illustrationer: Danny Eriksson och Emma Johansson Thoong

Text och diagram: Birgitta Guevara och Love Lundin

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen Västra Götaland
Enheten för integrationsfrågor
403 40 Göteborg
010-224 40 00
www.lansstyrelsen.se/vastragotaland